



נשען ונחמך: רוזוולט בחקובת הכהונה ה'3 (1939) *

חסרת-ירחמים, במצבו הגופני והנפשי של רוזוולט, מבלי ששמו לב לכך בהתחלה. בראשית 1944 העיר ראש-המטה שלו, כי רוזוולט אינו מסוגל עוד להיפטר מתוצאות הקור והברונכיטיס, ולחזור למצב בריאות נורמלי, הוא יצא כמה פעמים לחופשה, אך קרוביו נשאר מודאגים. הרופא היה מודאג במיוחד מן הברונכיטיס המתמיד, ולמה שהוגדר כ"שפעת". השיעול המתמיד הפריע לנשיא לישון, הפאציינט שלו גם חש בהתקפות של כאבים בביטנו, שהיו מלווים בהזעה. הומונו שני מומחים, והם גילו הסתיידות העורקים, "גירוי ברונכי" כ"אלי" ושינויים בתוצאות בדיקת-הלב (אלקטרוקארדיו-גרם).

במאי 1944 חזר הנשיא לבית הלבן, וערכה לו בדיקה נוספת, אך לא צויין מה היה לחץ-הדם שלו. בדיקת רנטגן של חזהו לא גילתה סימנים מיוחדים. ברגע קריטי זה של ההיסטוריה האמריקאית, לקראת סיום מלחמת-העולם השנייה וההיערכות העולמית לקראת עימות אפשרי בין המערב והמזרח, היה צורך לארגן מחדש את לוח-העבודה של הנשיא. שעות העבודה שלו צומצמו לארבע.

ביוני 1944 היה אחד מבניו עד להתקף של כאבי-בטן עזים. הנשיא התפתל מכאב בים, פניו היו חיוורים ומעוותים. בסתיו 1944 אמר הרופא לרוזוולט שאינו נראה טוב. עור-צווארו היה מקומט, פניו חרושי קמטים, וביגלל אובדן המישקל היו בגדיו תלויים עליו.

בבדיקות שנערכו בחודשים ספטמבר עד נובמבר, כאשר צבאות הברית התקרבו לגבול הגרמני, נמצא כי לחץ-הדם הסיסי טולי שלו נע בין 165 ו-180, והדיאסטולי בין 85 ל-100. לא היו שינויים באלקטרו-קארדיו-גרם, אך תוצאות צילומי-הרנטגן בחזה לא הוזכרו. מומחים ללב ולחזה בדקוהו באופן יסודי.

רופאו האישי טוען כי התקופה הגרועה ביותר היתה בין בחירתו לתקופת-כהונתו הרביעית, בנובמבר 1944, ובין השבעתו הרביעית, בינואר 1945. לחץ-הדם עלה עוד יותר (188-170), והיה צורך לשים לב ללב. רוזוולט איבד את תאבונו, מישקלו ירד ל-85 ק"ג — לפחות שמונה ק"ג מתחת למישקלו הרגיל. רוזוולט עצמו טען באוזני אחד הפקידים כי מישקלו ירד ב-18 ק"ג.

בסוף מארס, כשיצא לחופשה בפעם האחרונה, אמר אחד המומחים לרעהו: "הוא נעלם לנו בין האצבעות." אחד הרופאים גילה, לאחר-מכן, כי מצא שלחץ-הדם של רוזוולט עלה ל-210, ואף ל-300 מ"מ. הוא אמר כי רוזוולט איבד כ-13 ק"ג ממישקלו, והתעייף בנקל.

ב-12 באפריל לקה רוזוולט בהתקף קטני. לני, הרופאים, שחשו למקום, לא יכלו עוד להושיע.

ההנחה היתה כי רוזוולט מת משפך (המשך בעמוד 28)

או הפליג בים לאלג'יריה, ומשם טס לקאהיר, שבה פגש בצ'רצ'יל. השניים טסו יחד לטהראן, לפגישה הראשונה עם סטאלין. היתה זאת הראשונה מבין שלוש הפגישות של "שלושת הגדולים".

בטיסה מקאהיר לטהראן שאל בנו של רוזוולט את רופאו מהו הגובה המירבי שבו מותר לאביו לטוס, והלה השיב: "שום דבר מעל ל-7500 רגל! זהו המכסימום המחולט!"

בטהראן לקה רוזוולט בהפרעה חמורה במערכת העיכול. פשטו שמועות שהוא הורעל. אולם באותו ערב היה רוזוולט עצמו המארה, והמוזן הוכן על-ידי צוות הטכאים האישי שלו, שהיה מורכב מפי-ליפינים.

הרופא המשיך לדאוג לליבו, בדרך חזרה, בין תוניס לדאקאר, ציווה להישאר מתחת לגובה של 8.000 רגל.

"הוא,

נעלם לנו"

ט הראו היתה שיא ירח-הדבש בין שלוש המעצמות, ושיא כהונתו של רוזוולט כנשיא. במיפגש של יאלטה, בפברואר 1945, קדרו שמי השותפות האמי-ריקאית-בריטית-סובייטית, ובתום אותה שנה פסה כל תיקוה לשיתוף-פעולה בין המעצמות. אחרי טהראן החלה הידרדרות מתמדת,

מערכתו של המועמד אל סמית, שנאבק על הנשיאות ונכשל. כאשר היה עליו לשאת את הנאום המרכזי בוועידת המיפגש, הגיע אל דוכן-הנאומים עם כיסא-גלגלים, התרומם על קביים ונאם. כעבור ארבע שנים עשה זאת שוב למען אותו המועמד, אך הפעם נע בעזרת מקל-הליכה רגיל.

סמוך לתקופה זו הגיע לידי המסקנה שיישאר נכה כל חייו. יחד עם זאת שוכנע שעליו לרוץ לכהונת מושל מדינת ניו-יורק, משרה שהיא קרש-קפיצה טוב לנשיאות. אחרי שנבחר לתקופה זו בפעם השנייה החליט, ב-1931, לפרסם ברבים דו"ח על מצב-בריאותו — דבר שהיה בלתי-רגיל באותם הימים.

תשומת-הלב התרכזת, כמובן, בשיתוק רגליו, אך היו בדו"ח פרטים מאלפים נוספים: לחץ-הדם הסיסטולי היה 140 מ"מ, הדיאסטולי 100 מ"מ. בדיווח על בדיקת-הלב חסרו פרטים משמעותיים מסויימים. שהיו דרושים כדי לתת תמונה שלמה על מצב-בריאותו של בן ה-49. אולם אז לא הבחין בכך איש.

ככל שקרב מועד הבחירות לנשיאות ב-1932, כן גברה רגישותו של רוזוולט לרינונים על מצב בריאותו. ב-1931 כתב מיכתב לעורך עיתון, שפירסם קודם-לכן מאמר ראשי תחת הכותרת "כיסא-גלגלים באולבני" (אולבני היא עיר-הבירה של מדינת ניו-יורק). רוזוולט הכחיש שיש ברשותו בכלל כיסא-גלגלים.

אנשים חסרי ישע, או בעלי כוונות-זדון, הפיצו באותה תקופה שמועות רבות. בין השאר רווחה השמועה שנוכחותו נובעת מעגבת. שמועה אחרת טענה כי לקה בשיתוק-מוחין, ולא בשיתוק-ילדים.

הביטחון-העצמי המופרז שלו, והתנהגותו השתעבית, יוחסו אז (וגם כיום) על-ידי רבים לאופוריה שמקורה בהתנונות מוחית. רבים שמו לב לעליות ולירידות המחזוריות במצב-רוחו. הדבר נבע ממיזגו, שהיה לו מחזור של תודות חודשיות. "בשעת עליית העקומה היה מלא מרץ ואופטימיות, כאשר ירדה העקומה, היה מדוכא ואדיש". העיד אחד ממקורביו.

"הוא שילם,

מחיר גבוה"

ף ש הטוענים, לדברי יו לאטאנג שני תח את פרשת בריאותו, כי ארבע שנים על כס השילטון העליון הן המכסימום שהמוח והגוף של האדם יכולים לעמוד בו. ואכן, תקופת-הכהונה הראשונה של רוזוולט עברה בלא השפעה שלילית גלויה על מצב בריאותו. אך מייד עם תחילת תקופת-הכהונה השנייה, ב-1937, החלו התלחשיות מכווערות.

שר-הפנים שלו, הארולד איקס, רשם ביומונו: "הוא (רוזוולט) שילם מחיר גבוה במשך ארבע השנים שחלפו. פניו רות ומקומטות... בולט שהוא עצבני יותר". וכעבור זמן קצר: "הנשיא נראה כאילו הודקן ב-15 שנים מאז נכנס לתפקידו". בחוגים מסויימים שררה שינאה קיצונית לנשיא המתקדם, שכאילו בגד במעמד השמרני המיוחס אשר מישפחתו השתייכה אליו. השינאה הולידה שמועות מכווערות. באותה תקופה היו שטענו כי לקה במחלה אנושה, שהוא חולה ברוחו. שמועה אחרת אף אמרה שמת על סיפון היאכטה שלו.

רוזוולט עצמו גילה כושר נדיר להחלים, והדבר נטע לאחר-מכן ביטחון כוונת בלב חסידי. ב-1939, אחרי חופשה בים הקאריבי, נראה מצויין. אולם איקס רשם שוב: "לא יכולתי שלא לשים לב לכך שבישיבת הממשלה גילו פניו, אולי יותר מאשר אי-פעם, את המתח הרב שבו הוא פועל...". ב-1940 נבחר רוזוולט לתקופת-כהונה שלישית, שגרמה ויכוח מר. מצב-בריאותו היה איתן. ב-1941, השנה שבה תקפו היפאנים את פרל-הארבור וגררו את ארץ-צות-הברית לתוך המלחמה, לקה במחלה שהוא עצמו הגדירה כ"שפעת המעיים". לא היתה לו, כנראה, מחלה אחרת.

בינואר 1943 טס רוזוולט לקובלנקה, כדי להיפגש עם וינסטון צ'רצ'יל. גלוה אליו רופאו, שהיה מומחה לאף-אוזן-גרון, אולי ביגלל העובדה שרוזוולט סבל כל חייו מסינוסיטיס כרונית. הרופא לא הסביר מדוע חרד כל-כך לליבו של רוזוולט בעת הטיסה במטוס הבואינג, אך הוא ציווה על הטייס שלא לעלות מעל לגובה של 13 אלף רגל. בגובה של 9.000 רגל נראה הנשיא חיוור. המטוס לא טס מעל להרי האטלס, מפני שהרופא התנגד לגובה-הטיסה שהיה דרוש במסלול זה. הנשיא יצא שוב לחייל בנובמבר 1943.



התמונה הרישמית: רוזוולט בוועידת יאלטה (1945)



תמונה שנגנזה: רוזוולט החולה בוועידת יאלטה

* נשען על מקל ונחמך על-ידי בנו, ג'יימס. משמאל: המלך ג'ורג' השישי, מימין: אלינור רוזוולט ואמו של הנשיא.